

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΝΕΟ ΔΕΛΧΙ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ και ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

**ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ
2007-2008**

*για την κατάσταση της Ινδικής Οικονομίας και
την πορεία της συνεργασίας Ελλάδος-Ινδίας*

**Οικονομικό Έτος
1ης Απριλίου 2007 - 31ης Μαρτίου 2008**

*Περικλής Κ. ΔΑΒΑΝΕΛΟΣ, Σύμβουλος Ο.Ε.Υ. Β΄
Βαϊανός Β. ΩΡΑΙΟΠΟΥΛΟΣ-ΚΕΛΕΝΗΣ, Γραμματέας Ο.Ε.Υ Β΄*

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	ΠΕΡΙΕΚΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ	<i>σελ.</i>	3
A.	ΑΝΑΛΥΣΗ ΙΝΔΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	<i>σελ.</i>	4
	<i>A1. Γενικές Επισημάνσεις</i>	<i>σελ.</i>	<i>4</i>
	<i>A2. Ανασκόπηση σημαντικότερων Οικονομικών Δεικτών</i>	<i>σελ.</i>	<i>5</i>
	<i>A3. Η Ινδία στην Παγκόσμια Οικονομία</i>	<i>σελ.</i>	<i>7</i>
	<i>A4. Σχέσεις Ε.Ε.-Ινδίας</i>	<i>σελ.</i>	<i>7</i>
	<i>A5. Η Ινδία μέλος του Π.Ο.Ε.</i>	<i>σελ.</i>	<i>9</i>
	<i>A6. Συμμετοχή Ινδίας σε Διεθνείς Οργανισμούς</i>	<i>σελ.</i>	<i>9</i>
B.	ΔΙΜΕΡΕΣ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΛΛΑΔΟΣ-ΙΝΔΙΑΣ	<i>σελ.</i>	10
	<i>B1. Συμφωνίες / Μνημόνια</i>	<i>σελ.</i>	<i>10</i>
	<i>B2. Συμπεράσματα 5^{ης} Μ.Δ.Ε.</i>	<i>σελ.</i>	<i>11</i>
Γ.	ΔΙΜΕΡΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ-ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ	<i>σελ.</i>	12
	<i>Γ1. Διμερείς Εμπορικές Ροές</i>	<i>σελ.</i>	<i>13</i>
	<i>Γ2. Διμερείς Επενδυτικές Ροές</i>	<i>σελ.</i>	<i>14</i>
	<i>Γ3. Ανασταλτικοί Παράγοντες Εμπορικών Ροών</i>	<i>σελ.</i>	<i>14</i>
	<i>Γ4. Επιχειρηματικές Αποστολές</i>	<i>σελ.</i>	<i>14</i>
	<i>Γ5. Ελληνική Συμμετοχή σε Διεθνείς Εκθέσεις</i>	<i>σελ.</i>	<i>15</i>
Δ.	ΕΠΙΣΗΜΕΣ ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ – ΔΙΜΕΡΕΙΣ ΕΠΑΦΕΣ	<i>σελ.</i>	16
Ε.	ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΔΙΕΙΣΔΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΙΝΔΙΚΗ ΑΓΟΡΑ - ΚΛΑΔΟΙ	<i>σελ.</i>	17
	<i>E1. Προοπτικές Διμερούς Εμπορικής Συνεργασίας</i>	<i>σελ.</i>	<i>17</i>
	<i>E2. Δομή Ινδικής Αγοράς - Κλαδικά Προϊόντα</i>	<i>σελ.</i>	<i>18</i>
	<i>E3. Προγραμματιζόμενες Δράσεις-Πλαίσιο Διμερούς Συνεργασίας</i>	<i>σελ.</i>	<i>21</i>
	<i>E4. Προτάσεις Περαιτέρω Προώθησης Διμερούς Συνεργασίας</i>	<i>σελ.</i>	<i>21</i>

ΠΕΡΙΕΚΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Η ινδική οικονομία συνιστά σήμερα την δεύτερη ταχύτερα αναπτυσσόμενη οικονομία παγκοσμίως, με αύξηση του ΑΕΠ της τάξης του 8,7% στην διάρκεια του οικονομικού έτους 2007-08, ενώ τόσο σε κυβερνητικό όσο και σε επιχειρηματικό επίπεδο καταγράφεται κλίμα ολοένα αυξανόμενης εμπιστοσύνης ότι η εντυπωσιακή αυτή αναπτυξιακή δυναμική θα διατηρηθεί επί μακρόν. Για μια χώρα με έκταση 3,3 εκ. χμ² (6^η παγκοσμίως) και πληθυσμό 1.150 εκ. άτομα, τέτοιες δυναμικές είναι κυριολεκτικά μεγάλη πρόκληση για την περαιτέρω οικονομική της πορεία.

Οι εκτεταμένες μεταρρυθμίσεις που έχουν δρομολογηθεί κατά την διάρκεια των τελευταίων 15 ετών αρχίζουν να αποδίδουν καρπούς, καθώς πέραν των θεαματικών ρυθμών ανάπτυξης, παρατηρείται εκτόξευση τού εξωτερικού εμπορίου και των συναλλαγματικών αποθεμάτων, μείωση του εξωτερικού χρέους, σχετική συγκράτηση του πληθωρισμού και κατακόρυφη άνοδος του τομέα των υπηρεσιών που αναλογεί πλέον στο 60% του ΑΕΠ. Το συνολικό πακέτο των μεταρρυθμίσεων, που υλοποιείται προοδευτικά, περιλαμβάνει την άρση των περιορισμών στην βιομηχανία, στο εξωτερικό εμπόριο, στις άμεσες ξένες επενδύσεις, στον τραπεζικό τομέα, στην ενέργεια, στις τηλεπικοινωνίες και γενικά στο άνοιγμα της οικονομίας όσον αφορά στην μεγαλύτερη δυνατή συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα σε ευρύ φάσμα αναπτυξιακών δραστηριοτήτων.

Βεβαίως η ινδική οικονομία δεν έχει ακόμη απαλλαγεί από ορισμένες αγκυλώσεις του παρελθόντος και σε αρκετούς τομείς παραμένει μία προστατευμένη οικονομία με υψηλούς εισαγωγικούς δασμούς σε κατηγορίες εισαγομένων προϊόντων που μας ενδιαφέρουν ιδιαίτερα, (όπως τρόφιμα-κρασιά), ενώ το τεράστιο μέγεθος και η ανομοιομορφία της χώρας, οι μεγάλες εισοδηματικές ανισότητες, η έλλειψη υποδομών και οργανωμένων δικτύων διανομής δυσχεραίνουν ακόμη σημαντικά την ανάπτυξη ομαλής επιχειρηματικής και επενδυτικής δράσης.

Ανωτέρω προβληματισμοί δεν αποδυναμώνουν στο ελάχιστο την αυξανόμενη δυναμική της ινδικής αγοράς (άλλωστε στο εγγύς μέλλον η Ινδία θα αναγκασθεί να προσαρμοσθεί στις απαιτήσεις του Π.Ο.Ε. και να απελευθερώσει ακόμη περισσότερο την αγορά της), καθιστώντας τη παρούσα συγκυρία εξαιρετικά ευνοϊκή για τη διερεύνηση εκ μέρους της ελληνικής επιχειρηματικής κοινότητας των προοπτικών εμπορικής αλλά και επενδυτικής δραστηριοποίησης(η εμπορική και επενδυτική μας παρουσία στην ινδική αγορά είναι ισχνή).

Οι ινδικοί επιχειρηματικοί όμιλοι εξαπλώνονται σε παγκόσμια κλίμακα έχοντας ήδη να επιδείξουν ένα χαρτοφυλάκιο εξαγορών και συγχωνεύσεων, που από τις αρχές 2004 ξεπερνάει τα \$30 δισ. Με την παράλληλη δε διαφοροποίηση του επιχειρηματικού και επενδυτικού περιβάλλοντος η χώρα καθίσταται ολοένα και ελκυστικότερη ως επενδυτικός προορισμός. Οι ΑΞΕ αποτιμήθηκαν \$12 δισ. το 2007. Σημαντικές πολυεθνικές επιχειρήσεις έχουν καθιερώσει τη παρουσία τους στην ινδική αγορά με έμφαση στην έρευνα και στην ανάπτυξη των διεθνών δραστηριοτήτων τους.

Από πλευράς Ελλάδος, οι προοπτικές ανάπτυξης των διμερών μας σχέσεων με αυτήν την ταχύτητα αναπτυσσόμενη οικονομία είναι σημαντικές. Απαιτείται προσοχή στην επιχειρησιακή κουλτούρα ενώ πολλά αναμένεται να εξαρτηθούν από την ελαστικότητα προσφοράς και βαθμού ευελιξίας της εθνικής μας παραγωγής.

A. ΑΝΑΛΥΣΗ ΙΝΔΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Α1. Γενικές Επισημάνσεις

Η ινδική οικονομία κατέγραψε νέα εντυπωσιακή αναπτυξιακή δυναμική της τάξης του 8,7% κατά το οικονομικό έτος 2007-08 (Απρίλιος 2007-Μάρτιος 2008), διαμορφώνοντας μέσο αναπτυξιακό ρυθμό +8,5%, κατά την τελευταία πενταετία, με κινητήριο μοχλό την βιομηχανική παραγωγή που αυξήθηκε κατά 15% (έναντι του οικ.έτους 2006-07), ακολουθώντας την σταθερή, κατά τα τελευταία χρόνια, ανοδική τροχιά του νευραλγικού τομέα των υπηρεσιών (+12%). Τροχοπέδη στην ακόμα μεγαλύτερη αναπτυξιακή επίδοση εξακολουθεί να παραμένει ο αγροτικός τομέας, που κατέγραψε πενιχρή αύξηση (μόλις +3%), στην αναζωογόνηση του οποίου θα εστιασθεί το κέντρο βάρους της κυβερνητικής πολιτικής για τα επόμενα χρόνια.

Οι πρόσφατα αναθεωρημένες κυβερνητικές προβλέψεις ευελπιστούν, μεταξύ άλλων, στην:

- *αύξηση της αγροτικής παραγωγής στα επίπεδα του 4%, βοηθώντας και του ικανοποιητικού ρυθμού των βροχοπτώσεων,*
- *τιθάσσειση του ετήσιου ρυθμού ανόδου των τιμών καταναλωτή στο 4-5%,*
- *εισροή ξένου επενδυτικού κεφαλαίου αξίας \$15 δις, που κατά κύριο λόγο θα απορροφηθεί στον εκσυγχρονισμό των απαξιωμένων υποδομών της χώρας,*
- *αύξηση της αξίας των ινδικών εξαγωγών σε \$200 δις ετησίως,*
- *συγκράτηση του δημοσιονομικού ελλείμματος στα επίπεδα του 3,5 % του ΑΕΠ,*
- *αύξηση του μέσου μισθού και κατ'επέκταση της μέσης αγοραστικής δύναμης κατά 15%.*

Άμεσες προκλήσεις, τις οποίες καλείται να αντιμετωπίσει η ινδική κυβέρνηση, θεωρούνται:

- *ο περιορισμός της συνεχιζόμενης ανατίμησης της ινδικής ρουπίας, έναντι του αμερικανικού δολλαρίου, που πλήττει κατά κύριο λόγο τις νευραλγικές εξαγωγικές κλωστοϋφαντουργικές παραγωγικές και επιχειρηματικές μονάδες, οι οποίες απασχολούν σημαντικό τμήμα του εγχώριου εργατικού δυναμικού,*
- *η συγκράτηση του πληθωρισμού, που κινήθηκε κατά το 2007-08 σε επίπεδα υπερθέρμανσης της οικονομίας (ξεπέρασε το 7% έναντι του επιθυμητού 5-5,5%) ενώ τα πρώτα διαθέσιμα στοιχεία του νέου οικονομικού έτους 2008-09 δεν είναι ενθαρρυντικά,*
- *η αποτελεσματικότερη εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων για την αναζωογόνηση του αγροτικού τομέα, που μολονότι απασχολεί το 60% του εργατικού δυναμικού της χώρας, η συμβολή του στην εγχώρια οικονομία έχει συρρικνωθεί στο 18% του ΑΕΠ.*

Επισημαίνεται ότι το οικονομικό έτος 2007-2008 συμπίπτει με την έναρξη υλοποίησης του Ενδέκατου Πενταετούς Σχεδίου, με κυρίαρχο σύνθημα «Ταχύτερη και πιο Περιεκτική Ανάπτυξη» (*Faster and more Inclusive Growth*), που πρωταρχικό σκοπό έχει να θέσει την εγχώρια οικονομία σε σταθερή και αειφόρο αναπτυξιακή τροχιά της τάξης του 9-10% με άμεσους κυβερνητικούς στόχους:

- *την δημιουργία θέσεων απασχόλησης και επέκταση της αναπτυξιακής δυναμικής στον αγροτικό τομέα (μέχρι και 4% ετησίως),*
- *την αποτελεσματικότερη λειτουργία των δημοσίων υπηρεσιών με διπλασιασμό των κρατικών δαπανών για την παιδεία και τριπλασιασμό για την υγεία, μέσα στα επόμενα 5 χρόνια,*
- *την ευχερέστερη πρόσβαση στις υπηρεσίες του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τα ευρύτερα πληθυσμιακά στρώματα,*
- *την ολοκλήρωση του θεσμικού πλαισίου για τη προσέλκυση ιδιωτικού επενδυτικού κεφαλαίου, ιδιαίτερα στην ανάπτυξη των υποδομών.*

A2. Ανασκόπηση σημαντικότερων Οικονομικών Δεικτών

Το ινδικό ΑΕΠ αποτιμάται σε \$1,09 τρις. (σε αξίες συναλλαγματικής ισοτιμίας,) ενώ αγγίζει τα \$3 τρις. (σε αξίες ισοτιμίας αγοραστικής δύναμης, 5^η παγκοσμίως μετά την ΕΕ, τις ΗΠΑ, την Κίνα και την Ιαπωνία). Επισημαίνεται ότι ο τομέας των υπηρεσιών καλύπτει ήδη το 56% του ΑΕΠ ενώ η βιομηχανία το 28% και ο αγροτικός τομέας, το υπόλοιπο 16%. Το μέσο κατά κεφαλήν εισόδημα κυμάνθηκε στα \$1.040 κατά το εξεταζόμενο οικονομικό έτος, αυξημένο κατά +25% έναντι της περιόδου 2006-07 που υπολογίστηκε στα \$831. Το εργατικό δυναμικό της χώρας ξεπερνάει τα 500 εκ. άτομα (2^η παγκοσμίως, μετά την Κίνα). Από αυτό, το 60% απασχολείται στην (ελαχίστης παραγωγικότητας) κατακερματισμένη αγροτική παραγωγή, το 12% στην μεταποίηση και το 28% στις υπηρεσίες.

Η αγροτική παραγωγή παρουσίασε αύξηση παραγωγής κατά μόλις 2,7%, για το 2007-08 σημείο ιδιαίτερης ανησυχίας για την άσκηση της κυβερνητικής πολιτικής. Στην καρδιά του προβλήματος κρύβονται πολιτικές σκοπιμότητες καθώς οι επιμέρους περιφέρειες που απαρτίζουν την ινδική επικράτεια κωλύσιεργούν στην υλοποίηση των αγροτικών μεταρρυθμίσεων που εξαγγέλλει η κεντρική κυβέρνηση. Οι μεταρρυθμίσεις αυτές, ως επί το πλείστον, θίγουν τις μεγάλες μάζες ψηφοφόρων που ασχολούνται με τον γεωργικό τομέα. Με αρωγό τις ευνοϊκές καιρικές συνθήκες, τον ικανοποιητικό ρυθμό βροχοπτώσεων αλλά και την ορθολογικότερη κατανομή των πάσης φύσεως αγροτικών επιδοτήσεων (που θα διατηρηθούν σε υψηλά επίπεδα) η κυβέρνηση ευελπιστεί στην επίτευξη παραγωγικής αύξησης 4% για το τρέχον έτος. Από το στοίχημα αυτό εξαρτάται εν πολλοίς και η διατήρηση της γενικότερης αναπτυξιακής δυναμικής στα επίπεδα του 9%. Για να κατανοήσει κανείς την σημασία που αποδίδει η ινδική κυβέρνηση στον αγροτικό τομέα αρκεί να σταθμίσει τις προγραμματικές δηλώσεις του Υπουργού Οικονομικών κ.Τσινταμπαράμ, όταν ανακοίνωσε τον Προϋπολογισμό 2008-09, παραγράφοντας χρέη αγροτών \$15 δις!

Η βιομηχανική παραγωγή αυξήθηκε κατά +9,1% σε σχέση με το παρελθόν οικονομικό έτος (2006-07) και μάλιστα από αναπτυξιακούς ρυθμούς της τάξης του +2,5% στην αρχή της χιλιετίας! Ιδιαίτερη επίδοση κατέγραψαν οι τομείς της εξόρυξης, της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας και όλοι σχεδόν οι τομείς της μεταποίησης. Επισημαίνεται η ικανοποιητική επίδοση των έξι βασικών βιομηχανιών υποδομής (βιομηχανία άνθρακα, πετρελαιοβιομηχανία, παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, χαλυβουργία και παραγωγή τσιμέντου), που κατά το 2007-08 αναπτύχθηκαν με ρυθμούς 5,2% έναντι του αντίστοιχου διαστήματος 2006-07.

Σύμφωνα με στοιχεία του Υπουργείου Εμπορίου και Βιομηχανίας, οι Άμεσες Ξένες Επενδύσεις υπερέβησαν τα \$12 δις για το 2007 (έναντι\$5,5 δις το 2006) με προοπτική να ξεπεράσουν τα \$15 δις το τρέχον έτος, καθώς η Ινδία αναδεικνύεται σε ολοένα ελκυστικότερο επενδυτικό περιβάλλον, με σημαντικά νομοθετικά μέτρα να αναμένεται να δρομολογηθούν για την απελευθέρωση νευραλγικών τομέων της οικονομίας όπως ο χρηματοοικονομικός, ο κτηματομεσιτικός και το οργανωμένο λιανεμπόριο. Από τα κύρια όργανα άσκησης πολιτικής, το Υπουργείο Εμπορίου, οποίο επικεντρώνει την πολιτική του στα *Investment Awareness Guides*. Οι ΑΞΕ, βεβαίως, εξακολουθούν να καλύπτουν μικρό ποσοστό του ΑΕΠ (1,4%) , έναντι αντίστοιχου (8%) στην γειτονική Κίνα. Επισημαίνεται ότι από το 1991, οπότε και άρχισε σταδιακά η απελευθέρωση της οικονομίας, το σύνολο του μέχρι και τα τέλη του 2006 επενδεδυμένου ξένου κεφαλαίου ανήλθε σε \$67,72 δις με ελκυστικότερους τομείς τις υπηρεσίες, τις τηλεπικοινωνίες, την παραγωγή ηλεκτρικού εξοπλισμού και ελκυστικότερους επενδυτικούς προορισμούς την Βομβάη, το *Νέο Δελχί, την Μπάνγκαλορ, το Τσενναί και το*

Χαϊντεραμπάντ. Παράλληλα σημαντικές είναι οι συνολικές ινδικές επενδύσεις στο εξωτερικό οι οποίες ξεπερνούν πλέον τα \$30 δις. (στοιχεία 2007) καταγράφοντας συνεχώς δυναμική πορεία μια και οι συνεργασίες ινδών μεγιστάνων, σε όλους τους τομείς ακόμα και σε αναπτυγμένες οικονομίες, ξεπερνούν κάθε προηγούμενο.

Προϊούσης της απελευθέρωσης της εγχώριας οικονομίας, οι περιορισμοί ως προς το ανώτατο όριο ξένης επένδυσης παραμένουν σε ορισμένους μόνον τομείς όπως :

- οι τηλεπικοινωνίες, η καλωδιακή-δορυφορική σύνδεση, η ραδιοφωνική αναμετάδοση και ο ηλεκτρονικός τύπος,
- ο τομέας της εθνικής ασφάλειας (παραγωγή αμυντικού υλικού),
- ο τομέας της ενέργειας (διύλιση πετρελαιοειδών),
- οι αεροπορικές μεταφορές,
- το οργανωμένο λιανεμπόριο,
- ο χρηματοοικονομικός τομέας (τραπεζική και ασφαλιστική αγορά).

ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Η σφικτή δημοσιονομική και νομισματική πολιτική της Κεντρικής Τράπεζας έφερε τον Δείκτη Τιμών Καταναλωτή στο ελεγχόμενο 4,27%, στα τέλη Ιουνίου 2007. Ο πληθωρισμός όμως άγγιξε στην διάρκεια του οικονομικού έτους 2007-08 ρυθμούς άνω του 7% (μακράν του επιθυμητού 5,5%) γεγονός που δημιούργησε ανησυχίες υπερθέρμανσης της οικονομίας. Κύρια αιτία εμφάνισης του φαινομένου αποτέλεσε η αδυναμία ανταπόκρισης της προσφοράς στην ολοένα αυξανόμενη ζήτηση με συνέπεια την ανοδική πίεση σε τιμές βασικών προϊόντων. Η τιθάσσειση του πληθωριστικών πιέσεων στα πλαίσια του 4-5% κατά τη διάρκεια του τρέχοντος οικονομικού έτους αποτελεί μια από τις μεγαλύτερες προκλήσεις της κυβερνητικής πολιτικής. Όσον αφορά στο δημοσιονομικό έλλειμμα, αυτό μειώθηκε κατά 13,8% σε σχέση με το προηγούμενο οικονομικό έτος, στα επίπεδα του 3,5% του ΑΕΠ (κεντρικός προϋπολογισμός) λόγω αυξημένων φορολογικών εσόδων (+27,2% έναντι 2006-07). Βέβαια, αν συνυπολογίσουμε και το έλλειμμα που καταγράφεται στους προϋπολογισμούς των επιμέρους Περιφερειών, ο δείκτης ανέρχεται στο 6,9%. Το δημόσιο χρέος αναλογεί στο 58,8% του ΑΕΠ.

ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Όσον αφορά στην υιοθετούμενη συναλλαγματική πολιτική, η ινδική ρουπία έκλεισε την περίοδο 2007-08, με μέση ισοτιμία έναντι του αμερικανικού νομίσματος, στις INR40/\$1 έναντι της σταθμισμένης ισοτιμίας INR48,4/\$1 την περίοδο 2002-03. Ανωτέρω εξέλιξη σε συνδυασμό με την ολοένα αυξανόμενη δυναμική που παρατηρείται στο μέσο μηνιαίο μισθό (τελευταία επίσημη αποτίμηση: \$179 στα τέλη του 2005, με αυξήσεις +12% για το 2006 και +15% για το 2007), δημιουργούν εύλογες ανησυχίες, ότι το συγκριτικό πλεονέκτημα της χώρας, δηλαδή το χαμηλό εργατικό κόστος, για τη προσέλκυση ξένου επενδυτικού κεφαλαίου, ενδεχομένως να αποδυναμωθεί. Μια τέτοια προοπτική συνιστά πρόκληση για τις πολυεθνικές επιχειρήσεις οι οποίες έχουν αναπτύξει οικονομίες κλίμακος και τεχνογνωσίας για να αναλάβουν υψηλής παραγωγικότητας προμήθειες της ινδικής κυβέρνησης και να διεισδύσουν δυναμικά στην ινδική αγορά.

Τα συναλλαγματικά αποθέματα ανήλθαν στο ύψος των \$299,23 δις (πλην χρυσού και SDR) στα τέλη Μαρτίου 2008.

A3. Η Ινδία στην Παγκόσμια Οικονομία

Η ενσωμάτωση της Ινδίας στη παγκόσμια οικονομία επιταχύνεται. Οι ινδικές εξαγωγές κατά το οικονομικό έτος 2007-08 έφθασαν τα \$155,52 δις, αυξημένες κατά 23% έναντι του προηγούμενου οικονομικού έτους, επιτυγχάνοντας ουσιαστικά τον αρχικό στόχο των \$160 δις. Σημαντική όμως αύξηση, της τάξης του 27%, κατέγραψαν και οι ινδικές εισαγωγές που αποτιμήθηκαν σε \$235,92 δις έναντι \$185,74 δις του προηγούμενου έτους, διαμορφώνοντας έτσι συνολικό έλλειμμα εμπορικού ισοζυγίου ύψους -\$80 δις, αυξημένο κατά +33%, έναντι του οικονομικού έτους 2006-07.

Η συνολική αξία του εξωτερικού εμπορίου της Ινδίας, που κατά το 2007-08 ανήλθε στα \$390 δις (υπερδιπλασιάστηκε στην τελευταία τριετία) αναλογεί στο 33% του ΑΕΠ. Σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στατιστικά στοιχεία του νέου οικονομικού έτους (Απρίλιος 2007-Μάρτιος 2008) εξακολουθεί να καταγράφεται αυξητική τάση τόσο στις εξαγωγές (+20,37%) όσο και στις εισαγωγές (+33,05%) σε σχέση με το αντίστοιχο διάστημα της προηγούμενης οικονομικής περιόδου.

Οι σημαντικότεροι εμπορικοί εταίροι της Ινδίας παγκοσμίως είναι: Ε.Ε, ΗΠΑ, Κίνα, Σιγκαπούρη, Χόνγκ Κονγκ, Κορέα, Ιαπωνία, Αυστραλία, Ινδονησία.

Σημαντικότερες κατηγορίες εξαγωγών: υφάσματα/ρουχισμός, πολύτιμοι λίθοι-κοσμήματα, χημικά, φαρμακευτικά, γεωργικά προϊόντα, δερμάτινα είδη και υπηρεσίες.

Σημαντικότερες κατηγορίες εισαγωγών: πετρελαιοειδή, κεφαλαιουχικά αγαθά, μηχανήματα, ασήμι, χρυσό, πολύτιμοι και ημιπολύτιμοι λίθοι, ηλεκτρονικά είδη κλπ.

Επισημαίνεται ότι τα τελευταία χρόνια ελάχιστα έχει μεταβληθεί η σύνθεση και η διάρθρωση των ανωτέρω σημαντικότερων κατηγοριών.

A4. Σχέσεις Ευρωπαϊκής Ένωσης-Ινδίας

Το Κοινό Σχέδιο Δράσης (Joint Action Plan), που συμφωνήθηκε στην 6^η Σύνοδο Κορυφής στο Ν.Δελχί (7 Σεπτ. 2005) έθεσε τις κατευθυντήριες γραμμές για την Στρατηγική Συνεργασία ΕΕ.- Ινδίας σε πολιτικό, οικονομικό και κοινωνικό επίπεδο σε τομείς όπως το εμπόριο, οι μεταφορές, το περιβάλλον, η ενέργεια, η τεχνολογία, η διαστημική τεχνολογία, η βιοτεχνολογία, η πληροφορική, οι τηλεπικοινωνίες, η τελωνειακή συνεργασία, ο διάλογος σε οικονομικά και χρηματοοικονομικά θέματα, η απασχόληση και κοινωνική πολιτική, ο αγροτικός τομέας.

Το 7ο Συμβούλιο Κορυφής ΕΕ-Ινδίας που έλαβε χώρα στο Ελσίνκι (13 Οκτ. 2006) κατέστησε επιτακτική την ανάγκη για τη επίτευξη των απαραίτητων διαδικασιών για τη μελλοντική σύναψη μιας ευρείας, πολυεπίπεδης και συνεκτικής Συμφωνίας για το Εμπόριο και τις Επενδύσεις (comprehensive F.T.A.). Στις 13 Νοεμβρίου 2006, το Συμβούλιο της Ε.Ε κατέληξε στο συμπέρασμα ότι επιθυμεί την έναρξη των διαπραγματεύσεων για τη σύναψη Συμφωνίας Ελευθέρων Συναλλαγών με την Ινδία και κάλεσε την Ε.Επιτροπή να υποβάλει προτάσεις για τις διαπραγματευτικές εντολές με πιθανά κεφάλαια το Εμπόριο Αγαθών και Υπηρεσιών, τις Επενδύσεις, την Κίνηση Κεφαλαίων, τις Δημόσιες Προμήθειες, τον Ανταγωνισμό, την Προστασία των Δικαιωμάτων Διανοητικής Ιδιοκτησίας.

Το 8^ο Συμβούλιο Κορυφής ΕΕ-Ινδίας έλαβε χώρα στο Δελχί, τον Νοέμβριο 2007. Υπεγράφη Μνημόνιο Κατανόησης για την υλοποίηση του Country Strategy Paper, το οποίο με προϋπολογισμό 260 εκ. ευρώ αναμένεται να υποστηρίξει τις προσπάθειες της χώρας να επιτύχει τους Στόχους της Χιλιετίας και να εφαρμόσει το Σχέδιο Συντονισμένης Δράσης. Με

αυτήν την μεθοδολογία τέθηκαν οι κατευθυντήριες γραμμές για την Στρατηγική Συνεργασία ΕΕ-Ινδίας σε πολιτικό, οικονομικό και κοινωνικό επίπεδο καθιστώντας επιτακτική, για μια ακόμη φορά, την ανάγκη επίσπευσης των διαδικασιών για την σύναψη μιας ευρείας, πολυεπίπεδης και συνεκτικής διμερούς Συμφωνίας Ελευθέρου Εμπορίου (comprehensive FTA) για το Εμπόριο, τις Υπηρεσίες, την Βιομηχανία και τις Επενδύσεις.

ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΝ ΣΥΜΦΩΝΙΩΝ ΕΕ-ΙΝΔΙΑΣ

Το εν λόγω θεσμικό πλαίσιο κινείται, προς το παρόν, σε δύο διαπραγματευτικούς άξονες υπογραφής αντιστοιχών δύο Συμφωνιών: των Αεροπορικών και των Θαλασσιών.

Αεροπορική Συμφωνία ΕΕ-Ινδίας

Στο πλαίσιο προώθησης των διμερών συναφών Συμφωνιών μεταξύ της Ινδίας και των κρατών-μελών της ΕΕ και προκειμένου να εξασφαλισθούν βασικές θέσεις για την ελευθερία των αιθέρων καθορίστηκε η θεματολογία διαπραγματεύσεων στην οποία βασίστηκαν ΕΕ και Ινδία για την επίτευξη αεροπορικής συμφωνίας με αποτέλεσμα την μονογραφή της, τον Απρίλιο 2008, στις Βρυξέλλες. Η θεματολογία αφορούσε την υπό προϋποθέσεις απελευθέρωση των υπηρεσιών μεταφοράς εμπορευμάτων και επιβατών και δεν έχει δεσμευτικό χαρακτήρα για την ολοκλήρωση των διμερών δεσμευτικών πλαισίων μεταξύ της Ινδίας και των κρατών της ΕΕ.

Ναυτιλιακή Συμφωνία ΕΕ-Ινδίας

Η σχετική εντολή (mandate) έναρξης των διαπραγματεύσεων δόθηκε από το Ευρ.Συμβούλιο προς την Ευρ.Επιτροπή, το 1998. Τον Ιούλιο 2006, μετά από σχετική προαετοιμασία, ξεκίνησε ο πρώτος γύρος διαπραγματεύσεων. Ήδη έχουν διεξαχθεί 4 διαπραγματευτικοί γύροι με τον επόμενο να προγραμματίζεται για το καλοκαίρι 2008, στις Βρυξέλλες. Από την παρακολούθηση των διαπραγματευτικών συνομιλιών ανωτέρω γύρων, έχει καταστεί εμφανής η ινδική διαπραγματευτική στρατηγική που έγκειται στην γνωστή, για την ινδική επικοινωνιακή κουλτούρα, παρελκυστική τακτική διαπραγματεύσεων των εθνικών των θέσεων (ελαφρές παραχωρήσεις όσον αφορά στην πρόσβαση πλοίων ευρωπαϊκών συμφερόντων, αλλά όχι υπό ξένη σημαία, στα στρατηγικής σημασίας ινδικά φορτία και στην προνομιακή μεταχείριση της εγχώριας ναυλαγοράς έναντι ισχυρών ανταλλαγμάτων εκ μέρους της Ε.Ε υπό τη μορφή όσο το δυνατόν περισσότερο διασφαλισμένης πρόσβασης του πλεονάζοντος εργατικού της δυναμικού στον ευρύτερο ναυτιλιακό τομέα και στην υιοθέτηση ευνοϊκών όρων και προϋποθέσεων σχετικά με τα δικαιώματα/υποχρεώσεις των ινδών αξιωματικών και ναυτεργατών).

ΕΜΠΟΡΙΚΟ-ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΕΕ-ΙΝΔΙΑΣ

Όσον αφορά στις εκατέρωθεν εμπορικές ροές, ο συνολικός όγκος εμπορικών συναλλαγών έχει σχεδόν δεκαπλασιασθεί τα τελευταία 25 χρόνια (από 4,4 δισ.ευρώ το 1980 σε 16,2 δισ.ευρώ το 2000 και σε 37,2 δισ.ευρώ το 2006, στο οποίο θα πρέπει να προστεθούν και \$8 δις από το εμπόριο υπηρεσιών. Η ΕΕ αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους εμπορικούς εταίρους της Ινδίας. Το 22% των ινδικών εξαγωγών κατευθύνεται σε χώρες της ΕΕ, ενώ οι κοινοτικές εξαγωγές συνιστούν το 17% του συνόλου των ινδικών εισαγωγών. Παρά όμως αυτήν την σημαντική εκατέρωθεν δυναμική, οι ινδικές συναλλαγές με την ΕΕ καταλαμβάνουν μόλις το 2% των παγκόσμιων εμπορικών συναλλαγών της τελευταίας.

Ανάλογη είναι η κατάσταση και στο τομέα των επενδύσεων όπου ενώ οι εισροές από την Ε.Ε. αντιστοιχούν στο 13% του συνόλου των ξένων επενδύσεων στην Ινδία, οι ινδικές ροές αναλογούν μόλις στο 0,02% των συνολικών επενδύσεων στο Κοινοτικό έδαφος. Η εικόνα αυτή βεβαίως είναι υπό μεταβολή καθώς ινδικοί επιχειρηματικοί όμιλοι, σε διάφορους κλάδους, εξαπλώνονται στην παγκόσμια οικονομία έχοντας ήδη να επιδείξουν ένα

χαρτοφυλάκιο εξαγωγών και συγχωνεύσεων που προσεγγίζει πλέον τα 30 δις\$ (από τις αρχές 2004).

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ

Για την περίοδο 2007-2013, η Ε.Ε θα επιδιώξει μία διμερή προσέγγιση συνεργασίας για την Ινδία: αφενός να υποστηρίξει την Ινδία να επιτύχει τους Στόχους Ανάπτυξης της Χιλιετίας με αδιάκοπη βοήθεια σε στρατηγικούς τομείς (υγεία, εκπαίδευση), αφετέρου να εφαρμόσει την Εταιρική Σχέση Ε.Ε-Ινδίας μέσω ενός φιλόδοξου Σχεδίου Δράσης που θα υποστηρίξει τις μεταρρυθμιστικές πολιτικές, την προώθηση του διαλόγου σε τομείς αμοιβαίου ενδιαφέροντος και την βελτίωση της οικονομικής συνεργασίας. Σημαντική υποστήριξη θα παρασχεθεί και στον αγροτικό τομέα, ενώ θα συνεχισθεί η υλοποίηση πληθώρας οριζόντιων προγραμμάτων αναπτυξιακής συνεργασίας που αφορούν συγκεκριμένες περιοχές. Για την ίδια περίοδο αναπτυξιακής συνεργασίας, η Ε.Ε. έχει δεσμεύσει για την ινδική υποήπειρο 500 εκ.ευρώ τα οποία φιλοδοξεί να διατεθούν για την υλοποίηση νέων προγραμμάτων συνεργασίας σε στρατηγικούς τομείς όπως η υγεία και η εκπαίδευση.

A5. Η Ινδία μέλος του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου

Η Ινδία υπήρξε ιδρυτικό μέλος της **GATT** και του διαδόχου αυτής **Παγκοσμίου Οργανισμού Εμπορίου**. Στα πλαίσια των διαπραγματεύσεων του ΠΟΕ, ο ρόλος της Ινδίας θεωρείται ιδιαίτερα σημαντικός. Οι επιδιώξεις τόσο της Ε.Ε όσο και της Ινδίας δεν συμπίπτουν στους κυριότερους τομείς της διαπραγμάτευσης: Γεωργία, Πρόσβαση στην Αγορά Μη Γεωργικών Προϊόντων, Υπηρεσίες. Πρόσφατα όμως (Οκτώβριος 2007), ο Ινδός διαπραγματευτής στον ΠΟΕ **πρότεινε** μια ριζική αλλαγή στο σύστημα δασμολόγησης προϊόντων NAMA/Non Agricultural Market Access, αφήνοντας άναυδους τόσο τις ΗΠΑ όσο και την ΕΕ. Η πρόταση αφορά τόσο τις αναπτυγμένες όσο και τις αναπτυσσόμενες χώρες και υπονοεί μείωση κατά το ήμισυ των δασμών των βιομηχανικών προϊόντων, στοιχείο που δεσμεύει την Ινδία να προβεί σε μειώσεις της τάξης του 20-30%!

Η Ινδία ανήκει στις αναπτυσσόμενες χώρες και διαδραματίζει ηγετικό ρόλο στα fora G20 και G33. Η Ινδία τάσσεται υπέρ της ενιαίας δέσμευσης για τη κατάληξη των διαπραγματεύσεων του γύρου της Ντόχα (ξεκίνησε τον Νοέμβριο 2001), θέση που υποστηρίζει και η χώρα μας.

A6. Συμμετοχή Ινδίας σε Διεθνείς Οργανισμούς

Η Ινδία είναι μέλος πολλών σημαντικών Διεθνών Οργανισμών όπως: ο ΟΗΕ, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, η Παγκόσμια Τράπεζα και η Τράπεζα Ασιατικής Ανάπτυξης. Κύριο πρόβλημα για την ινδική υποήπειρο είναι η επίτευξη των αναπτυξιακών Στόχων της χιλιετίας.

Σε περιφερειακό επίπεδο, η χώρα συμμετέχει:

- στην Ένωση της Νότιας Ασίας για τη Περιφερειακή Συνεργασία (SAARC),
- στην Ένωση της Οικονομικής Συνεργασίας των χωρών Μπαγκλαντές, Βιρμανία, Σριλάνκα, Ταυλάνδη (BIMSTEC),
- διατηρεί Συμφωνία Ελευθέρου Εμπορίου με τη Σιγκαπούρη και
- ευρίσκεται στη διαδικασία διαπραγμάτευσης Συμφωνιών Ελευθέρου Εμπορίου με Ιαπωνία, Νότια Κορέα και τις χώρες ASEAN.

B. ΔΙΜΕΡΕΣ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΛΛΑΔΟΣ – ΙΝΔΙΑΣ

B1. Συμφωνίες / Μνημόνια

Μικτή Επιτροπή Οικονομικής και Τεχνολογικής Συνεργασίας (ΜΔΕ)	Η 5 ^η Σύνοδος διεξήχθη στο Νέο Δελχί, στις 13 Νοεμβρίου 2007 και κάλυψε ευρύ φάσμα οικονομικών τομέων ενώ προσέδωσε δυναμική στην από το 1999 προηγούμενη Σύνοδο (βλ: Β2 σκέλος).
Συμφωνία Αμοιβαίας Προστασίας και Προώθησης των Επενδύσεων	Υπεγράφη κατά τη διάρκεια της επίσημης επίσκεψης του Προέδρου της Ινδικής Δημοκρατίας κ.Α.Καλάμ στην Ελλάδα (25-28 Απριλίου 2007) και εκκρεμεί η κύρωσή της.
Συμφωνία Επιστημονικής και Τεχνολογικής Συνεργασίας	Υπεγράφη κατά την διάρκεια της επίσκεψης του ινδού προέδρου κ.Καλάμ στην Ελλάδα, τον Απρίλιο 2007. Εκκρεμεί η κύρωσή της.
Συμφωνία Αποφυγής Διπλής Φορολογίας Εισοδήματος	Η παλαιά διμερής Συμφωνία είχε κυρωθεί, από ινδικής πλευράς, το 1967. Η αναθεωρημένη έχει ήδη μονογραφηθεί, από το 2005, όμως το ινδικό Υπουργείο Οικονομικών δημιουργεί κωλύματα στην υπογραφή της Συμφωνίας. Ουδεμία πρόοδος παρατηρήθηκε κατά την διάρκεια της σύγκλησης της 5 ^{ης} ΜΔΕ, στο Δελχί.
Συμφωνία Αεροπορικών Μεταφορών	Μονογραφήθηκε τον Οκτώβριο 1997. Πρόκειται να αναθεωρηθεί και ο πρώτος γύρος διαπραγματεύσεων διεξήχθη στην Αθήνα, τον Μάρτιο 2007. Η ΥΠΑ υποστηρίζει ότι είναι επιθυμητή η απευθείας σύνδεση Ελλάδος-Ινδίας και μέχρι την υπογραφή της Συμφωνίας, αυτό μπορεί να γίνει με έκδοση προσωρινών αδειών. Παράλληλα, ολοκληρώνεται σταδιακά ο διαπραγματευτικός κύκλος της ορζόντιας Συμφωνίας Αεροπορικών Μεταφορών ΕΕ-Ινδίας (βλ: Σχέσεις ΕΕ-Ινδίας).
Συμφωνία Θαλασσίων Μεταφορών	Η παλαιά διμερής Συμφωνία, η οποία είχε κυρωθεί το 1970, ευρίσκεται ακόμα σε ισχύ, στο πλαίσιο όμως των διαπραγματεύσεων της συναφούς οριζόντιας Συμφωνίας ΕΕ-Ινδίας (βλ: Σχέσεις ΕΕ-Ινδίας), το ΥΕΝ όπως και οι αντίστοιχες Υπηρεσίες κάθε χώρας μέλους της ΕΕ πρόκειται να προβεί στην υπογραφή διμερούς Συμφωνίας, αναγκαία προϋπόθεση όμως είναι η ολοκλήρωση των διαδικασιών διαπραγματεύσεων και υπογραφής της ανωτέρω ΣΑΔΦ, όπου περιλαμβάνεται άρθρο για την πλήρη απαλλαγή, με κριτήριο τη σημαία, της φορολόγησης των ναυτιλιακών κερδών.
Μνημόνιο Συνεργασίας στον Αγροτικό Τομέα	Με βάση την 5 ^η ΜΔΕ, συστάθηκε Μικτή Επιτροπή Γεωργικής Συνεργασίας η οποία στην προσεχή της σύγκληση έχει συμφωνηθεί να θέσει ως θέματα Η/Δ την συνεργασία στους τομείς: αγροτικής έρευνας και εκπαίδευσης επί θεμάτων ευαίσθητων για τις διμερείς μας σχέσεις όπως οι Προστατευόμενες Γεωγραφικές Ενδείξεις (ΠΓΕ) και η Προστατευόμενη Ονομασία Προέλευσης (ΠΟΠ), φυτοκαλλιεργειών (καλλιέργεια ελαιάς και παραγωγή ελαιολάδου), φρουτοπαραγωγής (εσπεριδοειδών), παραγωγής λαχανικών, συμβουλευτικών υπηρεσιών και επιχειρηματικής συνεργασίας.
Συμφωνία Τουριστικής Συνεργασίας	Στην 1 ^η σύγκληση της σχετικής ινδο-ελληνικής Επιτροπής, η οποία πραγματοποιήθηκε στο Νέο Δελχί, τον Απρίλιο 2007, δόθηκε έμφαση στους τομείς: εκπαίδευσης και κατάρτισης όπου η Ελλάδα έχει συγκριτικά πλεονεκτήματα, τουριστικού μάρκετινγκ (μέσω συμμετοχής σε εκατέρωθεν Διεθνείς Εκθέσεις και εξοικείωσης με την συναφή τεχνογνωσία) και συνεργασίας των τουριστικών επιχειρήσεων.
Σύμφωνο Συνεργασίας INVEST IN GREECE AGENCY-IC (India Investment Commission)	Αναμένεται ενεργοποίηση του σχετικού Συμφώνου.
Μνημόνιο Συνεργασίας μεταξύ ΣΕΒ - CII (Συνομοσπονδία Ινδικών	Από την ανταπόκριση της ινδικής πλευράς, εκτιμάται ότι το υπογραφέν Μνημόνιο όχι μόνον δεν θα παραμείνει ανενεργό αλλά αναμένεται να δρομολογήσει συγκεκριμένες δράσεις λόγω και της ισχυροποίησης της

Βιομηχανιών)	θέσης της χώρας μας ως επενδυτικού προορισμού.
Μνημόνιο Συνεργασίας μεταξύ ΕΒΕΑ-FICCI (Ομοσπονδία Ινδικών Εμπ.Επιμελητηρίων)	Με πρωτοβουλία της ινδικής πλευράς προτάθηκε η επανενεργοποίηση σχετικού Μνημονίου που είχε υπογραφεί στο παρελθόν. Αναμένεται το Φθινόπωρο, στο Δελχί, υψηλόβαθμη Αντιπροσωπεία του ΕΒΕΑ.

B2. Συμπεράσματα 5^{ης} Μ.Δ.Ε. (Νέο Δελχί, 13.11.2007)

<ul style="list-style-type: none"> ✓ Η Ελλάδα προσεκλήθη να συμμετάσχει, ως τιμώμενη χώρα, στην ετήσια Διεθνή Έκθεση του Νέου Δελχί (India Intl Trade Fair) το 2009 ή 2010. Σχετική διαδικασία αναμένεται να προωθήσει ο Ελληνικός Οργανισμός Εξωτερικού Εμπορίου σε συνεργασία με την Πρεσβεία Ν.Δελχί. ✓ Δόθηκε έμφαση από ινδικής πλευράς στην συνεργασία σε παραδοσιακές μεθόδους ιατρικής (ομοιοπαθητική) και στην δυνατότητα εξαγωγής τσαγιού στην χώρα μας. ✓ Ελληνική πλευρά επεσήμανε δυσκολίες εξαγωγών γεωργικών προϊόντων (αναμένεται να διεξαχθεί γύρος συνομιλιών μεταξύ στελεχών το πρώτο εξάμηνο 2008, στο Νέο Δελχί), θέματα ναυτιλιακής και τουριστικής συνεργασίας ενώ έκανε αναφορά στις δυνατότητες ανάληψης έργου από ελληνικές μελετητικές τεχνικές εταιρείες κεφαλαιοποιώντας την πρόσφατη εμείρεια των Ολυμπιακών Αγώνων. Παράλληλα, υπογραμμίσθηκε η εκατέρωθεν ωφέλεια προσέλκυσης επενδύσεων στην χώρα μας ενώ επισημάνθηκε η ανάγκη απευθείας αεροπορικής σύνδεσης μεταξύ των δύο χωρών. ✓ Όσον αφορά στην διμερή οικονομική και εμπορική συνεργασία, αναδείχθηκαν οι προοπτικές στους ακόλουθους τομείς: Αγροτικό, Κλωστοϋφαντουργικό, Υποδομές, Μηχανολογικό, Φαρμακευτικό, Ναυτιλιακό, Τουριστικό, Επιστήμης και Τεχνολογίας. ✓ Από θεσμικής πλευράς, τονίσθηκε η ανάγκη επίσπευσης των διαπραγματεύσεων της υπό αναθεώρηση Συμφωνίας Αποφυγής Διπλής Φορολογίας (μονογραφήθηκε το 2005 αλλά η ινδική πλευρά υπαναχώρησε με αχίλλειο πτέρνα τα ναυτιλιακά θέματα) ενώ υπεγράφη Μνημόνιο Συνεργασίας μεταξύ του Κέντρου Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και του αντίστοιχου ινδικού Φορέα. Εκκρεμεί η οριστικοποίηση του κειμένου συνεργασίας μεταξύ του Ελληνικού Οργανισμού Τυποποίησης και του αντίστοιχου ινδικού Οργανισμού.

Γ. ΔΙΜΕΡΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

Γ1. Διμερείς Εμπορικές Ροές

ΔΙΜΕΡΕΙΣ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΕΛΛΑΔΟΣ-ΙΝΔΙΑΣ						
	2003	2004	2005	2006	2007	% μεταβολή (2006-2007)
Ελλ. Εξαγωγές (X)	47.00 €	21.41 €	34.06 €	49.85 €	46.76 €	-6.20%
Ελλ. Εισαγωγές (M)	192.40 €	287.19 €	318.35 €	489.44 €	462.54 €	-5.50%
Όγκος Εμπορίου (X+M)	239.40 €	308.60 €	352.41 €	539.29 €	509.30 €	-5.56%
<i>Εμπ. Ισοζύγιο (X-M)</i>	<i>-145.40 €</i>	<i>-265.78 €</i>	<i>-284.29 €</i>	<i>-439.59 €</i>	<i>-415.78 €</i>	<i>-5.42%</i>
Εξαγωγική Βάση (X/X+M)	19.63%	6.94%	9.66%	9.24%	9.18%	
Πηγή: ΕΣΥΕ				Ποσά: σε εκ.ευρώ		

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΣΥΕ, οι διμερείς εμπορικές συναλλαγές καταγράφουν ανοδική τάση στην διάρκεια της τελευταίας πενταετίας, όμως το 2007 ο όγκος εμπορίου παρουσίασε οριακή μείωση της τάξης του 5%, η οποία απηχεί τόσο στις ελληνικές εξαγωγές όσο και στις ινδικές εισαγωγές.

Παρά όμως την ανωτέρω αυξητική τάση του όγκου συναλλαγών (υπερδιπλασιασμός εντός της πενταετίας) και το πλούσιο αλλά αναξιοποίητο εκατέρωθεν δυναμικό, οι δύο χώρες παραμένουν δευτερεύοντες εμπορικοί εταίροι η μία για την άλλη. Το μερίδιο συμμετοχής των ελληνικών εξαγωγών με προορισμό την Ινδία αντιστοιχεί μόλις στο 0,30% επί του συνόλου των ελληνικών εξαγωγών (το οποίο θεωρείται και υψηλό σε σχέση με το παρελθόν) ενώ οι ελληνικές εισαγωγές από την Ινδία ο 2006 καλύπτουν το 0,96% του συνόλου των ελληνικών εισαγωγών, έναντι 0,72 % το 2005.

Όσον αφορά στην πορεία του εμπορικού μας ισοζυγίου, παρατηρείται συνεχής επιδείνωση του εμπορικού μας ισοζυγίου (το έλλειμμα τετραπλασιάστηκε στην πενταετία) συνεπεία και της οικονομικής ανάπτυξης της Ινδίας ως χώρας παραγωγού φτηνών βιομηχανικών και καταναλωτικών προϊόντων. Παράλληλα η εξαγωγική βάση της χώρας μας (λόγος εξαγωγών/όγκο εμπορίου) μειώθηκε στο μισό, απόρροια της προαναφερθείσης επιδείνωσης του εμπορικού μας ισοζυγίου.

Τα κυριότερα προϊόντα που η Ελλάδα εξήγγε και εισήγγε από την Ινδία, στην διάρκεια του 2007, είχαν ως ακολούθως:

2007 - Διάρθρωση Ελληνικών Εξαγωγών		46.76	εκ.ευρώ
- Ιμάντες Μεταφορικοί από βαλκανισμένο καουτσούκ,	14.24%	6.66	
- Ορυκτέλαια από πετρέλαιο ή ασφαλτούχα ορυκτά,	11.51%	5.38	
- Υφάσματα βαμβακερά περιεκτικότητας >85%,	9.37%	4.38	
- Απορρίμματα και θραύσματα χαλκού,	8.11%	3.79	

- Μηχανές και συσκευές οικιακής χρήσης,	7.93%	3.71	
- Απορρίμματα και θραύσματα χυτοσίδηρου,	6.72%	3.14	
- Χαρτί/χαρτόνι για ανακύκλωση,	3.96%	1.85	
- Μαλλιά μη λαναρισμένα ή χτενισμένα,	3.10%	1.45	
- Μάρμαρα, ασβεστόλιθοι,	2.89%	1.35	
- Μετρητές παραγωγής,	2.61%	1.22	
2007 - Διάρθρωση Ελληνικών Εισαγωγών		462.54	εκ.ευρώ
- Ορυκτέλαια από πετρέλαιο ή ασφαλτούχα ορυκτά,	14.65%	67.78	
- Επιβατικά οχήματα,	7.87%	36.39	
- Πλατέα προϊόντα έλασης από χυτοσίδηρο,	5.07%	23.46	
- Επιβατικά πλοία, οχηματαγωγά, φορτηγά πλοία,	4.35%	20.14	
- Μαλάκια (ζωντανά, νοπά, διατηρημένα),	2.99%	13.83	
- Σπέρματα και ελαιώδεις καρποί,	2.09%	9.69	
- Σπέρματα και ελαιώδεις καρποί,	2.05%	9.50	
- Αντιβιοτικά φάρμακα,	1.97%	9.11	
- Οπτάνθρακας (κόκ) και άσφαλτος από πετρέλαιο,	1.86%	8.62	
- Νήματα από βαμβάκι περιεκτικότητας >85%.	1.80%	8.31	

Γ2. Διμερείς Επενδυτικές Ροές

Παραθέτουμε διμερές επενδυτικό ισοζύγιο Ελλάδος-Ινδίας, σύμφωνα με πληροφορίες που έχει συλλέξει το Γραφείο μας και με διασταύρωση με την τακτικά επικαιροποιημένη βάση δεδομένων του Φορέα 'INVEST IN GREECE AGENCY'.

ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΩΝ ΣΤΗΝ ΙΝΔΙΚΗ ΥΠΟΗΠΕΙΡΟ					
A/A	ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ	ΣΗΜΕΙΟ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	% Συμμετοχή
1	MAXIM (Greece)	COCO-MAT (Colombo) LTD [1990]	Κολόμπο (Σρι-Λάνκα)	Επεξεργασία πλαστικού υλικού	-
2	FRIGOGLOSS SA / NORCOOL HOLDINGS (Norway)	Frigoglass (India) PVT LTD [2000]	Γκουργκάον, Νέο Δελχί-προάστια	Κατασκευή και εμπορία επαγγελματικών ψυγείων	100,00%
3	S&B INDUSTRIAL MINERALS SA / S&B HOLDINGS (Germany)	Stollberg (India) PVT LTD	Δυτική Βεγγάλη	Εξόρυξη μετάλλων για κατασκευή συλλιπασμάτων στην παραγωγή χάλυβα	99,99%
4	KNITWEAR FACTORY CM MAXIM PERTSINIDIS SA (Greece)	Fashion Synccotex Private LTD	-	Τελειοποίηση, βαφή, εκτύπωση υφασμάτων	49,50%
5	M.J. MAILLIS SA (Greece)	Maillis Strong Strap Private LTD [2007]	-	Παραγωγή πλαστικής ταινίας περιδέσης	13,07%
6	MJ MAILLIS SA / EUROPACK (Luxemburg)	Maillis Strong Strap Private LTD [2007]	-	Παραγωγή πλαστικής ταινίας περιδέσης	36,93%
Σύνολο Επενδεδυμένου κεφαλαίου: 19,36 εκ. ευρώ					
ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΙΝΔΙΚΩΝ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ					
1	RELIANCE ENERGY	Προγραμματίζεται	-	Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας	-
[-] υποδηλώνει μη διαθεσιμότητα στοιχείων μέχρι συντάξεως του Πίνακα					

Ο ινδικός χαλυβουργικός όμιλος Tata Steel, τμήμα του τεράστιου Ομίλου Tata Group με τη πρόσφατη απόκτηση του αγγλοολλανδικών συμφερόντων χαλυβουργείου Cogus, ελέγχει πλέον το 50% της ελληνικών συμφερόντων εταιρείας Cogus Καλπίνης-Σίμος, θυγατρική της γνωστής χαλυβουργικής Καλπίνης-Σίμος, εισηγμένης στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών.

Η επίσης γνωστή ελληνική χαλυβουργία Σιδενόρ ευρίσκεται σε επαφές με στελέχη του μεγαλύτερου παγκοσμίως χαλυβουργικού κολοσσού, που ελέγχεται από τον Ινδό μεγιστάνα κ.L.Mittal, προκειμένου να διερευνηθεί το ενδεχόμενο επιμέρους συνεργασίας με άξονα τους χαλυβδοσωλήνες.

Γ3. Ανασταλτικοί Παράγοντες Εμπορικών Ροών

Ως ανασταλτικοί παράγοντες που δυσχεραίνουν την ομαλή ανάπτυξη των διμερών εμπορικών ροών θεωρούνται:

- η μεγάλη γεωγραφική απόσταση και κατά συνέπεια το υψηλό μεταφορικό κόστος,
- οι προστατευτικές πολιτικές των ινδικών κυβερνήσεων , που εκδηλώνονται με τη συχνά αυθαίρετη επιβολή απαγορευτικά υψηλών εισαγωγικών δασμών σε βασικές κατηγορίες προϊόντων (όσο και αν στο τομέα αυτό έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος τα τελευταία χρόνια),
- τα πολυάριθμα μη δασμολογικά εμπόδια που πολλαπλασιάζονται, όσο μειώνονται οι εισαγωγικοί δασμοί (υπερβολικές διαδικασίες πιστοποίησης, χρονοβόρες τελωνειακές διαδικασίες, αδιαφάνεια στις κρατικές προμήθειες και τους διεθνείς διαγωνισμούς κ.α.),
- το ιδιαίτερα χαμηλό επίπεδο των βασικών υποδομών και η δαιδαλώδης γραφειοκρατία,
- το τεράστιο μέγεθος της ινδικής υποηπείρου, οι μεγάλες ανομοιομορφίες και εισοδηματικές ανισότητες και η αδυναμία και εκάστοτε απροθυμία των επιμέρους κρατιδίων να υλοποιούν τις μεταρρυθμιστικές πολιτικές που εξαγγέλει η Κεντρική Κυβέρνηση, για προφανείς λόγους πολιτικής σκοπιμότητας.

Γ4. Επιχειρηματικές Αποστολές

11-14/11/2007	Πραγματοποιήθηκε Επιχ.Αποστολή υπό ΥΦΥΠΕΞ κ. Δούκα σε Ν.Δελχί και Βομβάη σε συνεργασία με τους ινδικούς Επιμελητηριακούς Φορείς FICCI (Ομοσπονδία Ινδικών Επιμελητηρίων) και CII (Συνομοσπονδία Ινδικών Βιομηχανιών). Η αποστολή κάλυψε πολλούς τομείς οικ.δραστηριότητας (συσκευασμένα αγροτικά προϊόντα, φαρμακευτικό, κατασκευές, μεταλλεία, τουρισμό, ναυτιλία, μόδα, κιν/φο). Πραγματοποιήθηκαν κατά μέσον όρο 10 συναντήσεις ανά ελληνική επιχείρηση στις δύο πόλεις και τέθηκαν οι βάσεις για αξιοσημείωτες συνεργασίες. Σκόπιμο όμως είναι να πραγματοποιούνται περισσότερο εξειδικευμένες αποστολές.
7-11/02/ 2007	Συμμετοχή επιχειρηματιών κατά την επίσκεψη του ΥΠΟΙΟ κ. Αλογοσκούφη στους τομείς: τυποποιημένων τροφίμων-ποτών, οικοδομικών υλικών, φαρμακευτικών καλλυντικών και χημικών προϊόντων, ετοιμού ενδύματος, καπνοβιομηχανίας, μηχανολογικού εξοπλισμού, υλικών συσκευασίας, πληροφορικής και υπηρεσιών. Πραγματοποίηση Επιχειρηματικού Συνεδρίου με συνδιοργανωτές τον Ελληνικό Οργανισμό Εξωτερικού Εμπορίου, τον Σύνδεσμο Ελληνικών Βιομηχανιών, τον Σύνδεσμο Βιομηχανιών Βορείου Ελλάδος και από ινδικής πλευράς, την Ομοσπονδία Εμπορικών και Βιομηχανικών Επιμελητηρίων Ινδίας (FICCI). Συμμετείχαν 100 περίπου Ινδοί επιχειρηματίες ενώ σημαντική ήταν η παρουσία εκπροσώπων των ΜΜΕ των δύο χωρών. Πραγματοποιήθηκαν περισσότερες από 300 Β2Β συναντήσεις, με σημαντικές συμφωνίες να ολοκληρώνονται στους τομείς των οικοδομικών υλικών (μάρμαρα), τυποποιημένων τροφίμων (ελαιόλαδο-ελιές) και φαρμακευτικών προϊόντων. Παράλληλα διερευνήθηκαν προοπτικές ανάπτυξης

διμερών επενδυτικών συνεργασιών.

Γ5. Ελληνική Συμμετοχή σε Διεθνείς Εκθέσεις

Τροφίμων και Ποτών – IFE India (Ν.Δελχί, Δεκ.2007)	Συμμετοχή ΟΠΕ.
Δομικών Υλικών – Interbuild 2007 (Ν.Δελχί, Οκτ.2007)	Συμμετοχή ΟΠΕ.
Δομικών Υλικών – ICON 2007 (Ν.Δελχί, Μάϊος 2007)	Συμμετοχή ΟΠΕ.

Δ. ΕΠΙΣΗΜΕΣ ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ - ΔΙΜΕΡΕΙΣ ΕΠΑΦΕΣ

10-13/01/2008	Ολοκληρώθηκε η επίσημη επίσκεψη του Πρωθυπουργού κ.Κ.Καραμανλή στο Νέο Δελχί. Πέραν των προγραμματισμένων διμερών επαφών, πραγματοποιήθηκε επιχειρηματικό συνέδριο σε κεντρικό ξενοδοχείο του Δελχί, όπου εφαιτήριο της ομιλίας του κ.Πρωθυπουργού ήταν η προσέλκυση ινδικών επενδύσεων στην χώρα μας. Το συνέδριο τίμησε ο ινδός Υπουργός Εμπορίου κ.Kamal Nath.
11-14/11/2007	<i>Ολοκληρώθηκε η διοργάνωση της 5^{ης} Μ.Δ.Ε. Ελλάδος-Ινδίας με επικεφαλής τον ΥΦΥΠΕΞ κ. Π.Δούκα, ηγούμενου επιχειρηματικής Αντιπροσωπείας 80 ατόμων από διάφορους κλάδους της οικονομικής δραστηριότητας, θεσμικούς παράγοντες και εκπροσώπους του Τύπου. Ο κ.Υφυπουργός είχε συνομιλίες με τον Υπουργό Εμπορίου κ. Kamal Nath για θέματα διμερούς οικονομικής συνεργασίας και κήρυξε την έναρξη των εργασιών των δύο επιχειρηματικών συνεδρίων που πραγματοποιήθηκαν σε Νέο Δελχί και Βομβάη. Παράλληλα, κηρύχθηκε η έναρξη των εργασιών του 1^{ου} Ελληνο-Ινδικού Επιχειρηματικού Συμβουλίου.</i>
25-28/04/2007	Επίσκεψη Προέδρου της Ινδίας κ. Kalam στην Ελλάδα. Ενίσχυση διμερούς θεσμικού πλαισίου με την υπογραφή δύο Συμφωνιών α) Επενδύσεων και β) Τεχν. και Επιστημονικής Συνεργασίας.
07-11/02/2007	Επίσημη επίσκεψη ΥΠΟΙΟ κ. Αλογοσκούφη επικεφαλής επίλεκτης αποστολής 45 ελληνικών επιχειρήσεων και ορισμένων κορυφαίων συλλογικών φορέων. Ο κ.Υπουργός συναντήθηκε με τον Ινδό ομόλογό του κ. P. Chidambaram, τον Υπουργό Εμπορίου και Βιομηχανίας κ Κ. Nath και τον Υπουργό Εξωτερικών κ. P. Mukherjee. Κατα τις συναντήσεις αυτές συζητήθηκαν μεταξύ άλλων και θέματα συνεργασίας τόσο σε διμερές , όσο και σε πολυμερές επίπεδο και επιβεβαιώθηκε σε υψηλότατο επίπεδο η εκατέρωθεν πολιτική βούληση για δραστική αναβάθμιση και ποιοτική διεύρυνση της διμερούς οικονομικής συνεργασίας. Διμερής συνάντηση μεταξύ στελεχών ΕΒΕΑ και ΕΒΕΠ με Αναπληρώτρια Γενική Γραμματέα Ομοσπονδίας Εμπορικών-Βιομηχανικών Επιμελητηρίων της Ινδίας.

Ε. ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΔΙΕΙΣΔΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΙΝΔΙΚΗ ΑΓΟΡΑ - ΚΛΑΔΟΙ

Ε1. Προοπτικές Διμερούς Εμπορικής Συνεργασίας

Εμπόριο	
<p>Σημαντικές προοπτικές διαγράφονται για την είσοδο και καθιέρωση βασικών παραδοσιακά εξαγωγίμων ελληνικών προϊόντων. Οι προοπτικές εξακολουθούν να είναι ευοίωνες, καθώς στην ινδική αγορά και καταναλωτική κοινωνία, διαμορφώνεται πλέον υψηλή ζήτηση για ποιοτικά προϊόντα και νέες ποικιλίες που να συνοδεύουν γευστικότερα τη πικάντικη ινδική κουζίνα. Παράλληλα στους κύκλους των υψηλών εισοδηματικών στρωμάτων καταγράφεται αξιοσημείωτη τάση ενασχόλησης με την εγχώρια παραγωγή οίνου, διαδικασία στην οποία οι Έλληνες παραγωγοί θα μπορούσαν να συνεισφέρουν το υψηλό επίπεδο τεχνογνωσίας τους.</p>	
Αγροτικά Προϊόντα	Ενδιαφέρον παρουσιάζει η συνεργασία σε προϊόντα Προστατευόμενων Γεωγραφικών Ενδείξεων (ΠΓΕ) και Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης (ΠΟΠ).
Τυποποιημένα Τρόφιμα	Προοπτικές παρουσιάζουν οι κονσέρβες φρούτων-λαχανικών, χυμοί φρούτων, γαλακτοκομικά, ξηροί καρποί, σταφίδα, προϊόντα ζαχαροπλαστικής. Πρόβλημα συνιστούν οι υψηλοί δασμοί εισαγωγής, ειδικότερα στις κονσέρβες ροδακίνων.
Ελαιόλαδο	Η φήμη του είναι γνωστή στην ινδική αγορά και όπως κατέδειξε τόσο η συμμετοχή του ΟΠΕ στις Διεθνείς Εκθέσεις IFE 2006 και 2007, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν στο Δελχί όσο και οι πρόσφατες επιχειρηματικές αποστολές (Απρ.2006, Φεβ.2007, Νοε.2007). Η πρόσφατη δε καμπάνια του Διεθνούς Συμβουλίου Ελαιολάδου σχετικά με την προώθηση του ελαιολάδου ως συστατικού της μεσογειακής διατροφής έθεσε έτι περισσότερο τις βάσεις για δυναμικές εξαγωγές. Η αποδεδειγμένη ποιότητα του ελληνικού προϊόντος έχει δημιουργήσει ευνοϊκό περιβάλλον καταναλωτικής και επιχειρηματικής ζήτησης (εισαγωγείς, χονδρέμποροι). Σημειώνεται ότι η συνολικά εξαχθείσα ποσότητα ελαιολάδου 500πλασιάστηκε μέσα σε μια πενταετία (από 3 τόνους σε 1500)! Εξακολουθεί όμως να αντιπροσωπεύει ένα πολύ μικρό ποσοστό της συνολικά καταναλισκόμενης ποσότητας σπορελαίων στην ινδική αγορά που αγγίζει τα 12 εκ.τόνους ετησίως. Κίνητρο για περαιτέρω ενίσχυση των εξαγωγών αποτελεί η σημαντική μείωση του εισαγωγικού δασμού από 45 σε 7,5%!
Κρασιά	Ειδική περίπτωση. Πέραν του βασικού δασμολογίου, επιβάλλονται επιπρόσθετοι εισαγωγικοί δασμοί (ACD/Additional Customs Duties) στα κρασιά και οινοπνευματώδη ποτά, οι οποίοι διαφέρουν ανά περιφέρεια αλλά και κατηγορία προϊόντος. Ειδικότερα για τα κρασιά, ο εισαγωγικός δασμός ανέρχεται στο 100% ενώ για τα αλκοολούχα ποτά στο 182%. Η Ευρωπαϊκή Ένωση ήδη έχει δρομολογήσει σχετικές διαπραγματεύσεις με την Ινδία στο πλαίσιο του Dispute Settlement Board του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (Π.Ο.Ε) με αποτέλεσμα ορισμένες από τις διοικητικές περιφέρειες της χώρας να έχουν δρομολογήσει πολιτικές μείωσης των πρότερων επαχθών εισαγωγικών επιβαρύνσεων (άγγιζαν το 550%) σύμφωνα και με τις επιταγές της κεντρικής εκτελεστικής εξουσίας, οι οποίες δρομολογήθηκαν από την ινδική κυβέρνηση στις 03.07.2007 όταν κατήργησε τους εν λόγω επιπρόσθετους εισαγωγικούς δασμούς οι οποίοι καθιστούσαν δυσχερή την διαμόρφωση ανταγωνιστικής τιμολογιακής πολιτικής. Ο βαθμός συμμόρφωσης όμως κάθε περιφέρειας ποικίλει καθώς συχνά παρατηρούνται φαινόμενα αυθαιρεσιών και ανομοιομορφης εφαρμογής (όπως για παράδειγμα στην περιφέρεια Μαχαράστρα, με πρωτεύουσα την Βομβάη, όπου πρόσφατα επεβλήθη επιπλέον φόρος 200% με σκοπό την ενίσχυση της εγχώριας βιομηχανίας η οποία υπόκειται σε μηδενική πρόσθετη φορολόγηση).
Οικοδομικά Υλικά	Προοπτικές διαγράφονται για τους κλάδους μαρμάρου και αλουμινίου, λόγω των συνθηκών υψηλής ζήτησης που θα προκαλέσουν οι αναμενόμενες κατασκευαστικές και οικοδομικές ανάγκες.
Φαρμακευτικά Προϊόντα	Έμφαση δίδεται στην εξαγωγική ανάπτυξη των καλλυντικών, των οποίων οι πρώτες ύλες και οι μέθοδοι παραγωγής βασίζονται σε φυτικά συστατικά.
Ενέργεια	
<p>Αποτελεί ευρύ πεδίο για ανάπτυξη επενδυτικών συνεργασιών, καθώς παρουσιάζονται σημαντικές ευκαιρίες για τους μεγάλους κατασκευαστικούς και τεχνικούς ομίλους της χώρας μας με εξειδίκευση στα μεγάλα ενεργειακά έργα.</p>	
Υγροποιημένο Φυσικό Αέριο	Η χρήση του αυξάνεται ραγδαία διεθνώς, δημιουργώντας απαιτήσεις για τις κατάλληλες υποδομές στους σταθμούς εκκίνησης και στις χώρες απορρόφησης, από

	<p>τις οποίες οι πιο μεγάλες είναι η Κίνα και η Ινδία,. Η χώρα μας διαθέτει διαρκώς αναβαθμιζόμενο σταθμό υδροποιημένου φυσικού αερίου , έχοντας τη δυνατότητα να αποτελέσει στο εγγύς μέλλον σημαντικό διαμετακομιστικό κέντρο., ενώ οι ελληνικοί εφοπλιστικοί κύκλοι ετοιμάζονται να αναλάβουν πρωτοβουλίες, καθώς η μεταφορά μέσω της θαλασσίας οδού είναι η πλέον πρόσφορη λύση , λόγω ελλείψεως προς το παρόν επίγειων αγωγών</p>
Αιολική Ενέργεια	<p>Με δεδομένα αφ' ενός το ιδιαίτερο ενδιαφέρον της χώρας μας για την ανάπτυξη και εκμετάλλευση του σημαντικού διαθέσιμου δυναμικού αιολικής ενέργειας που διαθέτει, και αφετέρου την επεκτατική στρατηγική μεγάλων ινδικών ομίλων αιολικής ενέργειας στην ευρύτερη περιοχή της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, κρίνεται σκόπιμο όπως διερευνηθούν σε βάθος οι προοπτικές συνεργασίας.</p>
Μεταφορές	
<p>Η έλλειψη απευθείας αεροπορικής σύνδεσης μεταξύ των δύο χωρών συγκαταλέγεται στους σημαντικότερους ανασταλτικούς παράγοντες για την ομαλή ανάπτυξη εμπορικών, επενδυτικών συνεργασιών και επιχειρηματικής δράσης.</p>	
Επενδύσεις	
<p>Κατά την επίσημη επίσκεψή του στην Ινδία, ο Υπουργός Οικονομίας & Οικονομικών κ. Αλογοσκούφης κατέστησε σαφές ότι το ινδικό επιχειρηματικό και επενδυτικό κεφάλαιο δύναται πλέον ευχερώς να επωφεληθεί από τον ραγδαία συντελούμενο μετασχηματισμό της Ελλάδας σε κομβικό σημείο αλλά και εφαλτήριο για το διαμετακομιστικό εμπόριο, τις μεταφορές, την ενέργεια , το χρηματοπιστωτικό σύστημα, τις υποδομές σε ολόκληρη τη περιοχή της Νοτιοανατολικής Ευρώπης.</p>	
Κατασκευές – Τεχνικά Έργα	
<p>Οι μεγάλοι ελληνικοί κατασκευαστικοί και τεχνικοί όμιλοι διαθέτουν όλες τις προδιαγραφές (μέγεθος, εξειδίκευση, πρόσβαση στο διεθνές χρηματοπιστωτικό σύστημα, δυνατότητα συμμετοχής σε μεγάλες διεθνείς κοινοπραξίες) προκειμένου να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στον οικοδομικό και κατασκευαστικό οργανισμό που θα παρατηρηθεί με την αναμενόμενη απελευθέρωση της ινδικής κτηματομεσιτικής αγοράς αλλά και την πιεστική ανάγκη ριζικού εκσυγχρονισμού των βασικών υποδομών της χώρας, εκ των κυρίων προτεραιοτήτων της ινδικής Κυβέρνησης. Πρόσφατη έρευνα κατέληξε στην εκτίμηση, ότι μέχρι το 2013 θα απαιτηθούν επενδύσεις για τη βελτίωση των ανωτέρω υποδομών, συνολικού ύψους \$420 δις.</p>	
Τουρισμός	
<p>Η χώρα μας διαθέτει υψηλή εξειδίκευση στη τεχνονομία της τουριστικής συνεργασίας , για την ανάπτυξη της οποίας ενδιαφέρεται έντονα η ινδική πλευρά. Παράλληλα, η ραγδαία αυξανόμενη μεσαία τάξη που προσεγγίζει σταθερά πλέον τα 300 εκατ.(και για την οποία η Ελλάδα εξακολουθεί να αποτελεί πόλο έλξης , λόγω της πλούσιας πολιτιστικής μας κληρονομιάς), αποτελεί ένα πολύ μεγάλο και ελκυστικό στόχο, τον οποίο η τουριστική μας στρατηγική για τα επόμενα χρόνια δεν δικαιούται να αγνοήσει. Επισημαίνεται η σύγκληση της 1^{ης} Συνόδου της Μικτής Επιτροπής Τουρισμού, που έλαβε χώρα με επιτυχία στο Νέο Δελχί (16-17 Απριλίου 2007), σε εκτέλεση της σχετικής Διμερούς Τουριστικής Συμφωνίας.</p>	
Αναπτυξιακή Βοήθεια	
<p>Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της Διεύθυνσης Διεθνών Οικονομικών Οργανισμών του Υπουργείου Οικονομίας & Οικονομικών, υφίσταται δυνατότητα χορήγησης αναπτυξιακής βοήθειας προς την Ινδία με τη μορφή σχεδιασμού και υλοποίησης εκπαιδευτικών προγραμμάτων τόσο στο τομέα της εθνικής Οικονομίας (εξωτερικό εμπόριο, στατιστική, τυποποίηση και συσκευασία προϊόντων) όσο και στον τομέα των Οικονομικών (φορολογία εισοδήματος, τελωνειακές διαδικασίες, προϋπολογισμός).</p>	

E2. Δομή Ινδικής Αγοράς – Κλαδικά Προϊόντα

Δεν θα ήταν υπερβολή να πει κανείς ότι η ελληνική διατροφή και τα ελληνικά τρόφιμα αποτελούν από μόνα τους brand name στην Ινδία. Οι Ινδοί γνωρίζουν (αν και

θεωρητικά) ότι η ποιότητα των ελληνικών προϊόντων διατροφής είναι υψηλή, καθώς επίσης γνωρίζουν και ποιιά είναι αυτά τα προϊόντα, όπως θα γίνει αντιληπτό παρακάτω -κυρίως στα γαλακτοκομικά- όπου υπάρχει πληθώρα προϊόντων, μη ελληνικών που μιμούνται τα ελληνικά ή έχουν ελληνικό όνομα.

E2.1. Τρόφιμα	
Γαλακτοκομικά	<p>Η Ινδία αποτελεί την πρώτη χώρα σε παραγωγή γάλακτος. Η κρατική εταιρία “Mother Dairy” συλλέγει και διανέμει σε κίσκια το γάλα (χύμα και συσκευασμένο) και ορισμένα (πολύ λίγα) προϊόντα του (π.χ. το λευκό τυρί paneer, που σε πολλές αγορές αποκαλούν «ινδική φέτα».) Λίγες μεγάλες εταιρίες παράγουν γαλακτοκομικά προϊόντα σε σύγχρονες εγκαταστάσεις. Η Nestle είναι η μόνη αλλοδαπή εταιρία, που είναι εγκατεστημένη και παράγει στην Ινδία γάλα σε χάρτινη συσκευασία με τριμηνιαία λήξη, γιαούρτι, παιδικό γάλα κλπ. Η μεγαλύτερη αντίστοιχη ινδική εταιρία είναι η Amul. Επίσης παράγεται τυρί-απομίμηση δυτικών (π.χ. ινδική παρμεζάνα, ινδικό τσένταρ), με χαμηλή όμως ποιότητα, που πωλείται συνήθως χύμα, μη συσκευασμένο. Τα τελευταία χρόνια άρχισε η εισαγωγή γιαουρτιού και τυριού από την Αυστρία, Δανία, Αυστραλία, MB, Γερμανία. Στην ινδική αγορά κυκλοφορεί τυρί «τύπου φέτα» (Γερμανία) ή «φέτα» (Δανία) και εδώ και έναν χρόνο η εταιρία ξενοδοχείων Oberoi, που έχει μερικά καταστήματα delicatessen εντός και εκτός των ξενοδοχείων της εισάγει ελληνική φέτα «Δωδώνη» σε συσκευασία 250 γρ. μέσω ολλανδικής εξαγωγικής εταιρίας. Επιπλέον, εμφανίστηκε πρόσφατα στην ινδική αγορά γιαούρτι δανικής προέλευσης με γραμμένη στη συσκευασία του στα ελληνικά τη λέξη «γιαούρτι». Από τα παραπάνω, καθώς και από το γεγονός, ότι μεγάλο μέρος της διατροφής των Ινδών αποτελούν τα γαλακτοκομικά (η μόνη πηγή πρωτεΐνης σε μια χώρα κυρίως χορτοφάγων) συνηγορεί στο να γίνει προσπάθεια εισόδου στη χώρα των αντίστοιχων ελληνικών προϊόντων. Προσοχή πρέπει να δοθεί φυσικά στις ημερομηνίες λήξης λόγω της απόστασης, των καθυστερήσεων μερικές φορές στα τελωνεία και στις δυσκολίες διανομής εντός της Ινδίας (όχι καλά οδικά δίκτυα, πολλή ζέστη κλπ).</p>
Ελαιόλαδο	<p>Αποτελεί ένα ακόμα είδος, στο οποίο, δυστυχώς, επιβάλλονται υψηλοί εισαγωγικοί δασμοί για προστασία της ντόπιας παραγωγής φυτικού βρώσιμου λαδιού. Είναι χαρακτηριστικό, ότι οι ιταλικές εταιρίες, που εξάγουν στην Ινδία, αναγκάστηκαν να δημιουργήσουν συσκευασία 250 ml, για να καλύψουν ανάγκες των Ινδών, όχι προς βρώση, αλλά προς καλλυντική χρήση (μάσκα μαλλιών). Δεδομένης, όμως, της φήμης του ελληνικού ελαιολάδου, δεν αποκλείεται η δυνατότητα εύρεσης δυναμικών συνεργατών, που, με την κατάλληλη διαφήμιση, θα συμβάλλουν στην προώθηση του προϊόντος στην ινδική αγορά.</p>
Φρούτα - Λαχανικά	<p>Όσο παράξενο και να ακούγεται, η Ινδία, που παράγει ποικιλία φρούτων και αποτελεί την πρώτη χώρα στον κόσμο σε παραγωγή και εξαγωγές μάνγκο, εισάγει φρούτα είτε φρέσκα είτε επεξεργασμένα σε κονσέρβες, καθώς και χυμούς φρούτων. Η έλλειψη μέσω συντήρησης, καθώς και η έλλειψη τεχνολογίας για την βελτιστοποίηση του παραγόμενου προϊόντος είναι οι αιτίες για το εν λόγω φαινόμενο. Επίσης, το κλίμα της Ινδίας σε συνδυασμό με την προαναφερόμενη έλλειψη τεχνολογίας δεν ευνοεί την παραγωγή μεγάλης ποσότητας και καλής ποιότητας ορισμένων ειδών φρούτων (π.χ. πορτοκάλια, μήλα, ακτινίδια, ροδάκινα), με αποτέλεσμα να γίνονται εισαγωγές από την Αυστραλία, Καλιφόρνια, Ν. Αφρική, Ιταλία, Ισπανία, Ισραήλ (μήκε στην αγορά πρόσφατα, αλλά δυναμικά). Ορισμένα από αυτά είναι ακριβά και πωλούνται μόνο σε επιλεγμένες αγορές. Και στην περίπτωση αυτή, οι εξαγωγείς των αντίστοιχων χωρών προτιμούν να υπάρχουν στην αγορά έστω και περιορισμένα, ώστε να έχουν ήδη αποκτήσει ένα μερίδιό της, όταν στο μέλλον θα αυξηθεί η κατανάλωση των συγκεκριμένων προϊόντων με τη βελτίωση του εισοδήματος των Ινδών.</p>
Μπισκότα - Γλυκίσματα	<p>Οι εισαγωγές γίνονται από την Δανία, ΗΒ, Γερμανία, Ιταλία, Αυστραλία κλπ. Οι Ινδοί είναι λάτρεις των γλυκών και τα εγχώρια μπισκότα κ.ά. γλυκίσματα δεν είναι ανώτερης ποιότητας όπως τα εισαγόμενα. Επιπλέον, θέση στα ράφια των καταστημάτων ειδών διατροφής καταλαμβάνουν ήδη συσκευασίες, που περιέχουν όλα τα υλικά για την παρασκευή σπιτικών γλυκών. Όλα αυτά είναι προϊόντα, που παράγει η χώρα μας και θα μπορούσαν επίσης να εξαχθούν στην Ινδία.</p>
Ξηροί καρποί	<p>Η έλλειψη τεχνολογίας είναι και σε αυτή την περίπτωση η αιτία, που δεν κάνει το ντόπιο προϊόν ελκυστικό, παρά την εγχώρια παραγωγή. Στο παρελθόν εκφράστηκε έντονο ενδιαφέρον από Ινδούς εισαγωγείς για εισαγωγή Κορινθιακής σταφίδας, που</p>

	είναι γνωστή και στην Ινδία. Τελικά, έκριναν ότι οι τιμές ήταν απαγορευτικές και παρήγγειλαν από την Ισπανία. Μια ελληνική εταιρία συνεργάζεται με την καλύτερη ινδική για την επεξεργασία και συσκευασία ξηρών καρπών. Θεωρώ, ότι αν υπάρξει μια συντονισμένη προσπάθεια, είναι δυνατόν να εισαχθεί και αυτό το είδος στην ινδική αγορά.
Άλλα είδη διατροφής	Αν και οι εισαγωγές κρέατος στην Ινδία υπόκεινται σε πολλούς περιορισμούς, εντούτοις επιτρέπονται οι εισαγωγές προϊόντων κρέατος. Προϊόντα, που έχουν αρχίσει να κάνουν την εμφάνισή τους είναι κονσέρβες κρέατος, φιλέτα ή ζαμπόν κλπ. Δεδομένης της καλής ποιότητας των αντίστοιχων ελληνικών προϊόντων και της μικρής ποσότητας –ακόμα- που εισάγεται, θα μπορούσε και στη συγκεκριμένη περίπτωση να γίνει προσπάθεια εξαγωγής στην Ινδία, ιδίως των προϊόντων “light” (διευκρινίζεται, ότι τελευταία οι Ινδοί άρχισαν να δίνουν σημασία στα υγιεινά προϊόντα λόγω των μεγάλων προβλημάτων υγείας του πληθυσμού –πρώτη χώρα στον κόσμο σε διαβήτη κλπ- οπότε θα ήταν έξυπνη στρατηγική για μια εταιρία να εισάγει την «υγιεινή» σειρά των προϊόντων της και να αποκτήσει brand name ως τέτοια. Επίσης, θεωρώ ότι υπάρχει περιθώριο για <u>κονσερβοποιημένα λαχανικά και φρούτα</u> , ιδίως εάν αυτά αναγράφουν στη συσκευασία τους μερικές συνταγές ή ιδέες σερβιρίσματος (όπως γίνεται με τους ιταλικούς πολτούς ντομάτας).
E2.2. Ποτά	
Κρασί	Αν και οι εισαγωγικοί δασμοί, που επιβάλλονται στο κρασί είναι υψηλοί, θα μπορούσε να εξεταστεί το ενδεχόμενο προώθησής του μέσω μεγάλων ξενοδοχείων, που είναι πρακτική που εφαρμόζουν και άλλες χώρες. Οι προοπτικές για τα ελληνικά κρασιά διαγράφονται αρκετά σημαντικές καθώς στην ινδική αγορά αρχίζει να διαμορφώνεται υψηλή ζήτηση για ποιοτικά προϊόντα και νέες ποικιλίες που να ταιριάζουν περισσότερο με την πικάντικη ινδική κουζίνα.
Αλκοόλ	Προϊόντα που έχουν ζήτηση είναι το ουίσκι, κονιάκ, τζιν, βότκα. Θα μπορούσε να γίνει προσπάθεια για την εισαγωγή ούζου, αν και κάτι τέτοιο θα ήταν καλύτερο να γίνει στα πλαίσια μιας γενικότερης παρουσίασης ελληνικής διατροφής σε συνεργασία με το πρόγραμμα «Κέρασμα» και την ελληνική πρεσβεία.
Χυμοί Φρούτων	Είναι προϊόν με μεγάλη κατανάλωση στην Ινδία, υπάρχει ντόπια παραγωγή και επιπλέον γίνονται εισαγωγές από την Καλιφόρνια, Αυστραλία κλπ. Τα εισαγόμενα είναι υψηλής ποιότητας, γεγονός που ώθησε και τους Ινδούς παραγωγούς να δημιουργήσουν ποιοτικά προϊόντα.
Ροφήματα	Αγαπημένο είδος των Ινδών. Εισάγονται ροφήματα από την MB (φυτικό τσάι). Λόγω της ποικιλίας και ποιότητας των αντίστοιχων ελληνικών και επιπλέον της προσιτής τους τιμής, είναι πολύ πιθανό να υπάρξει ενδιαφέρον για εισαγωγή από Ινδούς διανομείς.
E2.3. Καλλυντικά	
Η τάση στους Ινδούς καταναλωτές είναι η αγορά καλλυντικών φυσικής βάσης. Αν και εισάγονται γνωστά καλλυντικά (Dior, Yves Saint Laurent), τόσο οι τιμές τους όσο και η καταναλωτική κουλτούρα των Ινδών (παράδοση σε ayurvedic προϊόντα κλπ) συνηγορούν στην προσπάθεια εξαγωγής ελληνικών «φυσικών» καλλυντικών, μερικά εκ των οποίων είναι ήδη επώνυμα σε δυτικές αγορές.	
E2.4. Έπιπλα	
Η Ινδία παρουσιάζει σημαντική εξαγωγική δραστηριότητα. Οι δυτικές επιρροές, όμως, που μεταβάλλουν την αισθητική αντίληψη του Ινδού καταναλωτή, σε συνδυασμό με την κατασκευή –σε μερικές μεγάλες πόλεις- σύγχρονων κατοικιών, στις οποίες η διαρρύθμιση, αλλά και το life style των κατοίκων τους συνηγορεί στην επίπλωσή τους σε δυτικό στιλ και κυρίως η αύξηση μοντέρνων χώρων εργασίας, όπου και πάλι η δυτική αντίληψη ως προς το χώρο υπερτερεί, ενδυναμώνουν την χρεία δυτικού στιλ επίπλωσης. Κυρίως ως προς την επίπρωση επαγγελματικών χώρων, οι αντίστοιχες ελληνικές εταιρίες θα μπορούσαν να διερευνήσουν τη δυνατότητα εξαγωγών τους προς την Ινδία.	
E2.5. Κλωστοϋφαντουργικά	
Αναφορικά με τον ρουχισμό, θα πρέπει να διευκρινισθεί, ότι το σύνθημα είναι είτε επιτόπια παραγωγή και στη συνέχεια πώληση σε καταστήματα της ίδιας εταιρίας στην Ινδία με παράλληλη εξαγωγή σε άλλες χώρες, είτε εισαγωγή και πώληση αυτών σε καταστήματα που έχουν την επωνυμία της εταιρίας που παρασκευάζει ρούχα. Δεν είναι συχνό το φαινόμενο πώλησης ξένου ρουχισμού σε ινδικά καταστήματα. Για τον λόγο αυτό, είναι λίγο δύσκολο να πετύχει ένα τέτοιο εγχείρημα στα πλαίσια μιας επιχειρηματικής αποστολής, χωρίς φυσικά να αποκλείεται καθόλου και η περίπτωση να βρεθούν ενδιαφερόμενοι. Σχετικά με τα υπόλοιπα είδη	

του κλάδου, επιστάται η προσοχή στην τεράστια διαφορά τιμών λόγω της ινδικής φτηνής πρώτης ύλης και της αντίστοιχης ακριβής ελληνικής. Οι Ινδοί επιδεικνύουν ενδιαφέρον για ξένο design και η αγορά πολυτελών αλλοδαπών ειδών γνωρίζει συνεχή αύξηση. Χαρακτηριστικά, εισάγονται ιταλικά υφάσματα πολυτελείας (για καναπέδες και γενικότερα διακοσμητικές χρήσεις), τα οποία οι εύποροι Ινδοί αγοράζουν. Το βάρος πρέπει να πέσει στον τομέα αυτό σε επώνυμα είδη υψηλής ποιότητας, όπου η χώρα μας δύναται να έχει συγκριτικό πλεονέκτημα, ώστε το ενδιαφέρον των ινδών εισαγωγέων και κατ'επέκταση καταναλωτών να είναι αυξημένο.

E3. Προγραμματιζόμενες Δράσεις-Πλαίσιο Διμερούς Συνεργασίας

Ημ/νία	Τόπος	Χαρακτήρας Εκδήλωσης - Σκοπός
Νοέμβριος, 2008	Νέο Δελχί	Ημερίδα με θέμα «INVEST IN GREECE” - Δεξίωση προς τιμήν των οικονομικών συνεργατών της Πρεσβείας με παράλληλη επανενεργοποίηση του Μνημονίου Συνεργασίας ΕΒΕΑ-FICCI. Άφιξη υψηλόβαθμης Αντιπροσωπείας ΕΒΕΑ.
Οκτώβριος, 2008	Νέο Δελχί	Εβδομάδα ελληνικής κουζίνας σε κεντρικό ξενοδοχείο του Ν.Δελχί. Ανάδειξη των πλεονεκτημάτων της μεσογειακής δίαιτας. Ευελπιστούμε σε ευαισθητοποίηση του ινδικού καταναλωτικού κοινού μέσω και επηρεαστών γνώμης για προώθηση του σχετικού όγκου ελληνικών εξαγωγών.

E4. Προτάσεις Περαιτέρω Προώθησης Διμερούς Συνεργασίας

- ✓ Ολοκλήρωση του διμερούς συμβατικού πλαισίου που σχετίζεται με την οικονομική συνεργασία, ιδιαίτερα της Συμφωνίας για την Αποφυγή της Διπλής Φορολογίας,
- ✓ Πύκνωση των επαφών μεταξύ των επιχειρηματικών κοινοτήτων των δύο χωρών με διοργάνωση εκατέρωθεν επιχειρηματικών αποστολών με παράλληλη διερεύνηση αγορών και σε άλλα σημαντικά αστικά οικονομικά κέντρα (Βομβάη, Τσεννάϊ, Καλκούτα, Μπάνγκαλορ),
- ✓ Καθιέρωση σε ετήσια βάση εθνικής συμμετοχής σε τρεις τουλάχιστον μεγάλες κλαδικές διεθνείς εκθέσεις στην Ινδία , στο πλαίσιο του Προγράμματος Δράσης του ΟΠΕ, στους τομείς τροφίμων-ποτών, δομικών υλικών και τουρισμού,
- ✓ Διοργάνωση ενημερωτικών ημερίδων σε Ινδία και Ελλάδα για την παρουσίαση και προβολή των προοπτικών επενδυτικής συνεργασίας εκατέρωθεν,
- ✓ Προσκλήσεις επιλεγμένων Ινδών εισαγωγέων-χονδρεμπόρων, σε τομείς που μας ενδιαφέρουν, σε Διεθνείς Εκθέσεις που διοργανώνει η Hellenexpo στην Ελλάδα,

- - -